**ASIANTUNTIJALAUSUNTO EDUSKUNNAN PUOLUSTUSVALIOKUNNALLE**
Käräjätuomari Jussi Sippola
Helsingin käräjäoikeus
Asia: VNS 11/2021 vp Valtioneuvoston selonteko tiedustelulainsäädännöstä

**Asiantuntijalausuntonaan Helsingin käräjäoikeus esittää kunnioittaen seuraavan.**

## Helsingin käräjäoikeuden rooli

Helsingin käräjäoikeus päättää luvan myöntämisestä eräistä poliisilain 5a luvussa, sotilastiedustelulain 4 luvussa ja laissa tietoliikennetiedustelusta siviilitiedustelussa säädetyssä laissa mainituista toimenpiteistä. Käräjäoikeus harkitsee päätöstä tehdessään, oikeuttavatko hakemus ja siinä kerrotut tiedot lain mukaan, sekä ottaen ihmis- ja perusoikeuskysymykset huomioon, luvan myöntämiseen. Luvan myöntäminen edellyttää, että hakija pystyy perustelemaan, miksi tiedustelumenetelmän käyttö on välttämätöntä tärkeiden tietojen saamiseksi sellaisesta tiedustelun kohteena olevasta toiminnasta, joka vakavasti uhkaa kansallista turvallisuutta. Valtiollisen toimijan osalta tiedustelumenetelmän käytön tulee olla tarpeen edellä mainittujen tietojen saamiseksi.

Tuomioistuimen rooliin ei kuulu tehdä tarkoituksenmukaisuusharkintaa eikä tuomioistuin arvioi esimerkiksi sitä, miten tiedustelulainsäädäntö täyttää sille asetetut tavoitteet. Tämän vuoksi käräjäoikeus lausuu myös tässä asiantuntijalausunnossa pääosin vain lupa-asioiden menettelyyn liittyvien seikkojen johdosta.

## Tiedusteluasian käsittely

Hakijoiden käräjäoikeudelle toimittamat hakemukset ovat olleet varsin laajoja ja perusteellisia. Niiden on arvioitu täyttävän hyvin hakemukselle laissa säädetyt edellytykset. Asian istuntokäsittelyssä jokaisesta hakemuksesta on lisäksi käyty erikseen keskustelu, jossa hakemuksen perusteena olevia tosiseikkoja ja luvan myöntämisen edellytyksiä on edelleen selvitetty. Hakijat ovat olleet hyvin valmistautuneita ja he ovat pystyneet vastaamaan heille esitettyihin kysymyksiin. Tiedusteluvalvontavaltuutettu tai hänen edustajansa ovat käyttäneet keskustelun yhteydessä säännöllisesti puheenvuoroja, jotka ovat tuoneet lisäarvoa ratkaisutoimintaan. Käräjäoikeus on antanut kunkin hakemuksen ja siitä käydyn keskustelun perusteella perustellun ratkaisun.

Käräjäoikeus on käsitellyt ja ratkaissut tiedusteluasiat säännöllisesti kahden tuomarin kokoonpanossa. Se on havaittu perustelluksi, koska asioihin liittyy usein periaatteellisia laintulkintakysymyksiä ja koska asiat tulee käsitellä ja ratkaista nopeasti.

Tiedusteluasioiden käsittelyyn tuomioistuimessa ei käräjäoikeuden näkemyksen mukaan liity ongelmia.

**Tulkintaongelma**

Selonteossa todetaan, että sotilastiedustelusta annetun lain 66 §:ssä säädettyyn teknisten tietojen käsittelyä koskevaan säännökseen sisältyy tietojen keräämisen hetkellisyyteen liittyvä tulkintaongelma. Käräjäoikeus yhtyy selonteossa esiin tuotuun käsitykseen.

Tuomioistuimen ydintehtävä on ratkaista, miten lakia yksittäistapaukseen sovelletaan. Sotilastiedustelulain 66 §:ään liittyvän kysymyksen lisäksi ei käräjäoikeudessa ole toistaiseksi tullut esiin muita tiedustelulakien epäselvyydestä johtuvia tulkintaongelmia.

Helsingissä 8.3.2022

Jussi Sippola
Käräjätuomari
Helsingin käräjäoikeus